

Kot Kumaşların Dökümlülük ve Mukavemet Özellikleri Üzerine Bir Araştırma

Sevil ÖĞÜTMEN

Tekstil Yük. Müh.

E.Ü. Mühendislik Fak. Tekstil Müh. Böl. İZMİR

Türkiye'de üretilen kot kumaşların dökümlülüğü ile mukavemeti arasında ilişki olup olmadığını tespit amacıyla yapılan deneyler sonucu elde edilen değerlere göre kot kumaşın dökümlülük katsayısı ile atkı ve çözümlü yönündeki kopma mukavemeti arasında lineer bir ilişki olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle, kot kumaşın dökümlülüğü arttıkça kopma mukavemeti azalmaktadır.

A RESEARCH ABOUT DRAPE AND STRENGTH PROPERTIES OF DENİM FABRICS

As a result of the values obtained from the experiments to find out whether there is a relationship between the drape and the strength of denim fabrics produced in Turkey, it has been observed that there is a linear relationship between the drape coefficient of the denim fabric and its breaking strength in the warp and weft direction. In other words the breaking strength of a denim fabric decreases as its drape coefficient increases.

1. GİRİŞ

Bugünkü kot* kumaş endüstrisinin başlangıcı 19. yüzyıl ortalarına rastlar. 1853 yılında Amerikalı bir madenci, New York'tan Sanfransisko'ya çadır bezi satmak amacıyla gelen ve Bavyalı bir göçmen olan Levi Strauss'a, altın aradıkları arazide giymek için, dayanıklı kumaşlardan yapılmış pantolonlara ihtiyacı olduğunu söyler. Levi Strauss da "Serge de Nimes" adı verilen kumaştan bir pantolon diktirir.

Bu pantolondan memnun kalan madenci, aynı kumaşı arkadaşlarına da tavsiye eder. kullanılan

* 1950 yılında Muhteşem Kot ülkemizde ilk blue-jean'i üretilmeye başlanmıştır ve soyadı olan KOT'u marka olarak tescil ettirmiştir. 1970'lere kadar yalnız bu firmanın KOT markası ile blue-jean'i üretilip satması, tüketicilerin hafızalarına blue-jean'in Türkçe karşılığının KOT olarak yerleşmesine neden olmuştur.

Sempozyum Hazırlık Kurulu'nun 4. Tekstil Sempozyumu'nun kesin programını belirlemesiyle geriye sayma başlamış bulunuyor. Bursa, yurt dışındaki çeşitli ülkelerden temsilcilerin karşılaşma kaynaştığı bir sölene sahne olacak. Büyük bir katılım olacağına ve bunun ülkemiz tekstil endüstrisinin geleceğine ışık tutacak katkılar getireceğine inanıyoruz. Bu sempozyumun ITMA 87 Paris Fuarını izleyen bilimsel ve teknik bir toplantı olması da çağdaş tekstil teknolojisinin yeniden yapılan değerlendirilmelerini ve yorumlamalarını sempozyum oturumlarında gündeme getirecektir şüphesiz.

Nedir çağdaş teknoloji?

Buna "bilimdeki ilerlemelerin insan isteklerini gerçekleştirme yönünde uygulanması" biçiminde basit bir yanıt verilebilir. Bu uygulamalar bize yeni ürünler sunmakta, bu ürünleri daha hızlı, daha kolay, daha ucuz ve daha kaliteli üretmeyi sağlayacak yolları göstermektedir. Ancak bu saydıklarımız çok kez birbirleriyle çelişen amaçlardır. Hızlı üretme enerji maliyetlerini artırmakta, kolay üretme pahalı teknolojileri gerektirmekte, yüksek kalite çeşitli teknik ve ekonomik sorunlar yaratmaktadır. Bu sayımızda bu sorunlara çeşitli alanlarda yapılan yeni yaklaşımlar yer almaktadır. "Enerji", "Kalite", "Dışsatım" olarak özetleyebileceğimiz bu konuların ülkemiz için de yaşamsal önem taşıdığı bir gerçektir.

Enerji ve işçilik maliyetleri yükselen batı ekonomilerinin kalkınmakta olan ülkelerin yoğunlaştığı dışsatım baskısına karşı oluşturduğu yeni stratejiyi simgeleyen, "Yüksek Teknoloji" terimini de bu üç sözcük ile birlikte düşünmeliyiz.

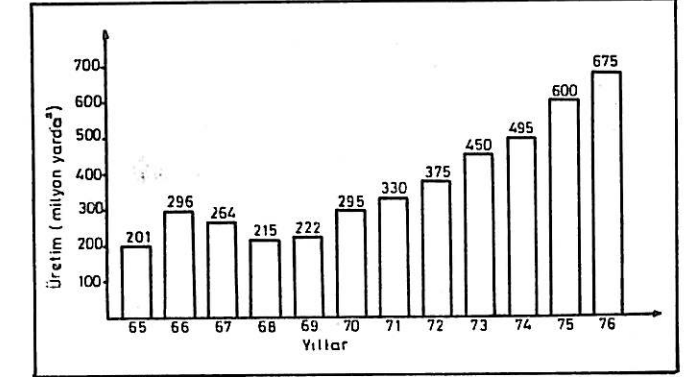
Bu sayımızın okuyucularımızın ilgisini çekmesini dilerken, Ekim ayı içinde sempozyum etkinlikleri çerçevesinde dağıtımına sunulacak "Sempozyum Özel Sayısı" ile daha hacimli bir "Ekim" sayısını okumaya biraz daha fazla zaman ayırmamız gerekeceğini belirtiriz.

Saygılarımızla
YAYIN KURULU

kumaş daha sonra Amerika'da "Denim" diye isimlendirilir.

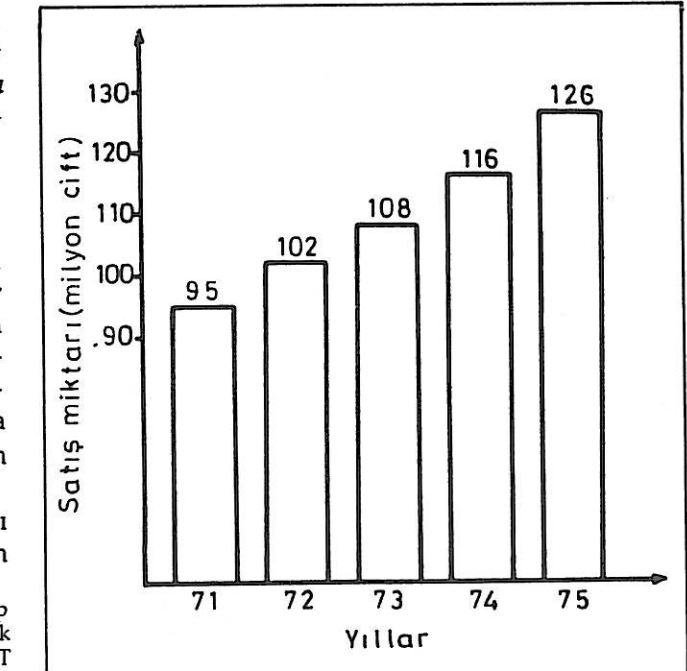
Önceleri madenci, kovboy ve işçilerin yararlandığı elbiselerin yapımında kullanılan bu kumaşlar, zamanla her sınıftan halk tarafından benimsenmiş ve son 30 yılda dünyada üretimi önemli bir endüstri dalı olarak yayılmıştır [Klein, 1976, Muyls, 1987].

Şekil 1'de görüldüğü gibi, 1965 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde, denim kumaş üretimi yaklaşık olarak 201 milyon yarda² (168 milyon metre²) iken, 1976 yılında 675 milyon yarda² (564 milyon metre²) 'ye yükselmiştir [Sulzer Textilmaschinen].

Şekil 1: Amerika Birleşik Devletlerinde Yıllara Göre Denim Üretimi

Şekil 2'de Amerika Birleşik devletlerinde erkek kot pantolonlarının satış rakamlarındaki yükseliş, Şekil 3'te ise ABD, İsveç, Hollanda ve Almanya'da kişi başına üretilen kot pantolon miktarları görülmektedir [Sulzer Textilmaschinen].

Şekil 2: ABD'de 1970-1975 Yılları Kot Pantolon Satış Miktarı

** "Denim" kelimesi ilk kez Fransa'da Nimes kasabasında üretilen ve "Serge de Nimes" adı verilen kumaştan gelmektedir.